

Дело C-188/24

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

7 март 2024 г.

Запитваща юрисдикция:

Conseil d'État (Франция)

Дата на акта за преюдициално запитване:

6 март 2024 г.

Жалбоподатели:

WebGroup Czech Republic, a.s.

NKL Associates s. r. o.

Ответници:

Ministre de la Culture

Premier ministre

CONSEIL D'ÉTAT
(ДЪРЖАВЕН
СЪВЕТ)

действащ

като съдебна
инстанция

[...]

SOCIÉTÉ WEBGROUP CZECH
REPUBLIC и други

[...]

I° С бланкетна жалба, допълнително писмено становище, писмена реплика и три нови писмени становища, заведени под № 461193 в деловодството на правораздавателното отделение на Conseil d'État

(Държавен съвет) на 7 февруари, 9 май и 21 ноември 2022 г., и на 7 септември и 5 декември 2023 г., и на 19 януари 2024 г., дружеството Webgroup Czech Republic иска от Conseil d'État (Държавен съвет):

1°) да отмени поради превишаване на власт Декрет № 2021-1306 от 7 октомври 2021 година относно реда и условията за прилагане на мерките за защита на непълнолетните лица от достъпа до сайтове за разпространение на порнографско съдържание;

2°) [...]

Дружеството твърди, че обжалваният от него декрет:

- страда от порок във формата, тъй като както той, така и Закона от 30 юли 2020 г., който представлява негово правно основание, не са нотифицирани на Европейската комисия и на Чешката република съгласно член 3 от Директива 2000/31/ЕО от 8 юни 2000 година за някои правни аспекти на услугите на информационното общество, и по-специално на електронната търговия на вътрешния пазар [(Директива за електронната търговия)];

- е опорочен от неупражняване на правомощия, тъй като не е уточнил естеството на техническите средства, които следва да се използват, за да се попречи на достъпа на непълнолетните лица до порнографско съдържание в интернет;

- нарушава принципите на правна сигурност и на пропорционалност, прогласени от правото на Европейския съюз, член 16 от Декларацията за правата на човека и гражданина от 1789 г., правото на справедлив съдебен процес, гарантирано от разпоредбите на член 6 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи и свободата на изразяването на мнение, гарантирана от разпоредбите на член 10 от същата конвенция;

- не е съобразен с целите на Директива 2000/31/ЕО от 8 юни 2000 г., тъй като налага мерки с общ и абстрактен характер, които се отнасят до общо определена категория услуги на информационното общество и се прилагат без разлика към всички доставчици на тази категория услуги.

С две писмени защиты, постъпили на 9 септември 2022 г. и на 9 януари 2024 г. министърът на културата иска жалбата да бъде отхвърлена. Той поддържа, че повдигнатите от дружеството жалбоподател основания не са обосновани.

С писмена защита, постъпила на 10 януари 2024 г., Premier ministre (министър-председателят) посочва, че подкрепя становището на министъра на културата.

С две изявления при встъпване, постъпили на 15 ноември 2022 г. и на 7 март 2023 г., сдружения „Osez le féminisme!“ и „Le Mouvement du Nid“ искат жалбата да бъде отхвърлена. Те твърдят, че встъпването им е допустимо и че изложените в жалбата основания не са обосновани.

С две изявления при встъпване, постъпили на 10 юли и на 20 септември 2023 г., сдружение „Les effronté-E-S“ иска жалбата да бъде отхвърлена. То поддържа, че встъпването му е допустимо и че изложените в жалбата основания не са обосновани.

2° С бланкетна жалба, допълнително писмено становище, писмена реплика и три нови писмени становища, заведени под номер 461195 в деловодството на правораздавателното отделение на Conseil d'État (Държавен съвет) на 7 февруари, 9 май и на 21 ноември 2022 г. и на 7 септември, 5 декември 2023 г. и на 19 януари 2024 г., дружество NKL Associates sro иска от Conseil d'État (Държавен съвет):

1°) да отмени поради превишаване на власт Декрет № 2021-1306 от 7 октомври 2021 година относно реда и условията за прилагане на мерките за защита на непълнолетните лица от достъпа до сайтове за разпространение на порнографско съдържание;

2°) [...]

Дружеството поддържа, че обжалваният от него декрет:

- страда от порок във формата, тъй като, както той, така и Закона от 30 юли 2020 г., който представлява негово правно основание, не са нотифицирани на Европейската комисия и на Чешката република съгласно член 3 от Директива 2000/31/ЕО от 8 юни 2000 година за някои правни аспекти на услугите на информационното общество, и по-специално на електронната търговия на вътрешния пазар [(Директива за електронната търговия)];

- е опорочен от неупражняване на правомощия, тъй като не е уточнил естеството на техническите средства, които следва да се използват, за да се попречи на достъпа на непълнолетните лица до порнографско съдържание в интернет;

- нарушава принципите на правна сигурност и на пропорционалност, прогласени от правото на Европейския съюз, член 16 от Декларацията за правата на човека и гражданина от 1789 г., правото на справедлив съдебен процес, гарантирано с разпоредбите на член 6 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи, и свободата на изразяването на мнение, гарантирана от разпоредбите на член 10 от същата конвенция;

- не е съобразен с целите на Директива 2000/31/ЕО от 8 юни 2000 г., тъй като налага мерки с общ и абстрактен характер, които се отнасят до общо

определена категория услуги на информационното общество и се прилагат без разлика към всички доставчици на тази категория услуги.

С две писмени защиты, постъпили на 9 септември 2022 г. и на 8 януари 2024 г., министърът на културата иска жалбата да бъде отхвърлена. Той твърди, че повдигнатите от дружеството жалбоподател основания не са обосновани.

С писмена защита, постъпила на 10 януари 2024 г., министър-председателят посочва, че подкрепя становището на министъра на културата.

С две изявления при встъпване, постъпили на 15 ноември 2022 г. и на 7 март 2023 г., сдружения „Osez le féminisme!“ и „Le Mouvement du Nid“ искат жалбата да бъде отхвърлена. Те твърдят, че встъпването им е допустимо и че изложените в жалбата основания не са обосновани.

С две изявления при встъпване, постъпили на 10 юли и на 20 септември 2023 г., сдружение „Les effronté-E-S“ иска жалбата да бъде отхвърлена. То поддържа, че встъпването му е допустимо и че изложените в жалбата основания не са обосновани.

Като взе предвид останалите материали по делото;

Като взе предвид:

- Договора за функционирането на Европейския съюз,
- Директива 2000/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2000 г.;
- Code pénal (Наказателен кодекс);
- [...];
- Закон № 2020-936 от 30 юли 2020 г.;
- [...];
- [...]

Като взе предвид изложеното по-долу, а именно че:

- 1 За да се бори с увеличаващите се случаи на излагане на младите непълнолетни лица на порнографско съдържание и с произтичащите от това излагане вредни последици за психологическото им развитие и за насилието над жени, Законът от 30 юли 2020 година за защита на жертвите на домашно насилие е имал за цел да засили по отношение на порнографските сайтове, които позволяват достъп до тяхното съдържание на непълнолетни лица, ефективността на разпоредбите на член 227-24 от Наказателния кодекс, с

които отдавна се преследва „изготвянето, пренасянето, разпространяването с каквото и да е средство и на какъвто и да е носител на послание с насилствен характер, подбуждащо към тероризъм, с порнографски характер или от естество да накърни сериозно човешкото достойнство или да подбуди непълнолетните лица да играят игри, които ги излагат физически на опасност, или търговията с такова послание (.), когато посланието може да бъде видяно или възприето от непълнолетно лице“, като предвижда наказание лишаване от свобода три години и глоба от 75 000 евро.

- 2 За тази цел член 22 от Закона от 30 юли 2020 г., на първо място, уточнява в член 227-24 от Наказателния кодекс, като възпроизвежда по този начин постоянна практика на Cour de cassation (Касационния съд), че деянието по този член е съставомерно „включително ако достъпът на непълнолетното лице до посочените в първата алинея послания е резултат от обикновено негово изявление, указващо, че е навършило най-малко осемнадесет години“.
- 3 На второ място, с член 23 от този закон се въвежда процедура, която позволява на председателя на Autorité de régulation de la communication audiovisuelle et numérique (Орган за регулиране на аудио-визуалните и цифровите съобщения) (Arcom), когато установи, че лице, което упражнява дейност по публикуване на обществена съобщителна услуга в интернет, позволява на непълнолетни лица да имат достъп до порнографско съдържание в нарушение на член 227-24 от Наказателния кодекс, да изпрати до това лице официално уведомително писмо, с което му разпорежда в петнадесет дневен срок да вземе всички мерки за възпрепятстване на достъпа на непълнолетни лица до инкриминираното съдържание. Ако лицето, на което е изпратено официално уведомително писмо, не изпълни това разпореждане, председателят на Arcom може да сезира председателя на Tribunal judiciaire de Paris (Първоинстанционен съд Париж), за да разпореди преустановяването на достъпа до тази услуга и на препращането към нея от търсачка или указател. Член 23 от закона предвижда, че условията за неговото прилагане следва да се уточнят в декрет. На това основание в Декрета от 7 октомври 2021 г. относно реда и условията за прилагане на мерките за защита на непълнолетните лица от достъпа до сайтове за разпространение на порнографско съдържание, се уточняват реда и условията, при които председателят на Arcom може да приложи процедурата по член 23 от закона.
- 4 С две жалби, които следва да се съединят за целите на постановяване на едно-единствено решение, дружествата Webgroup Czech Republic и NKL Associates sro искат отмяна на този декрет поради превишаване на власт.

По встъпването на сдруженията „Osez le féminisme“, „Mouvement du Nid“ и „Les effronté-E-S“:

- 5 Като се имат предвид предметът и естеството на спора, сдруженията „Osez le féminisme“, „Mouvement du Nid“ и „Les effronté-E-S“ с оглед предмета си на дейност и действията си обосновават наличието на достатъчен интерес от запазване на обжалвания декрет. Поради това встъпването им е допустимо.

По основаниято: недостатъчна точност на обжалвания декрет:

- 6 [...] [Отхвърляне на основаниято от запитващата юрисдикция]

По основанията: позоваване на принципите на правна сигурност и на пропорционалност, на правото на справедлив съдебен процес и на свободата на изразяване на мнение:

- 7 [...] [Отхвърляне на основанията от запитващата юрисдикция]

По позоваването на Директива 2000/31/ЕО от 8 юни 2000 г.:

- 8 Съгласно член 1 от Директива 2000/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2000 година за някои правни аспекти на услугите на информационното общество, и по-специално на електронната търговия [на вътрешния пазар (Директива за електронната търговия)]: „1. Настоящата директива има за цел да допринесе за нормалното функциониране на вътрешния пазар, като осигурява свободното движение на услуги на информационното общество между държавите членки./ 2. Настоящата директива сближава, до степен, необходима за постигането на целта, посочена в параграф 1, определени национални разпоредби за услугите на информационното общество по отношение на вътрешния пазар, установяване на доставчиците на услуги, търговските съобщения, електронните договори, отговорността на посредниците, кодекси за поведение, извънсъдебно уреждане на спорове, средства за правна защита и сътрудничество между държавите членки“.

- 9 Съгласно член 2 от същата директива: „По смисъла на настоящата директива, следните термини означават: (.) з) „координирана област“: изисквания, предвидени в правните системи на държавите членки, приложими към доставчиците на услуги на информационното общество или услуги на информационното общество, независимо дали са от общ характер или специално предназначени за тях./ и) координираната област се отнася до изисквания, на които доставчикът на услуги трябва да отговаря по отношение на: / - достъпа до дейност за предоставяне на услуги на информационното общество, като изисквания за квалификации, разрешително или нотификация, / - извършване на дейност за предоставяне на услуги на информационното общество, като изисквания за поведението на доставчика на услуги, качеството или съдържанието на услугата, включително по отношение на рекламата и договорите, или изисквания за отговорността на доставчика на услуги“.

- 10 Съгласно член 3 от същата директива: „1. Всяка държава членка гарантира, че услугите на информационното общество, които се предоставят от доставчика на услуги, който е установен на нейна територия, съответстват на националните разпоредби на съответната държава членка, които са част от координираната област. 2. Държавите членки не могат, по причини, свързани с координираната област, да ограничават свободата на предоставяне на услуги на информационното общество от друга държава членка. (...) 4. Държавите членки [...] могат да предприемат мерки за дерогиране от параграф 2 по отношение на дадена услуга на информационното общество, ако са изпълнени следните условия: / а) мерките трябва да бъдат: | i) | необходими поради една от следните причини: / — обществен ред, по-специално предотвратяване, разследване, разкриване и съдебно преследване на престъпления, включително защита на непълнолетните и борбата срещу подстрекане към омраза на расова, сексуална, религиозна основа или на основа националност, и накърняване на човешкото достойнство на отделни лица, | — | опазване на общественото здраве, | — | обществена сигурност, включително гарантиране на националната сигурност и отбрана, | — | защита на потребителите, включително инвеститорите; | ii) | предприети срещу услуга на информационното общество, която е в ущърб на целите, посочени в i) или които представляват сериозен риск за накърняването на тези цели; | iii) | пропорционални на тези цели; / б) преди да се предприемат посочените мерки и без да се засягат съдебните процедури, включително предварителните процесуални действия, извършвани в рамките на следствието, държавата членка е: | — | помолила държавата членка, посочена в параграф 1, да предприеме мерки, и последната не е предприела такива или предприетите мерки са били недостатъчни, | — | нотифицирала Комисията и държавата членка, посочена в параграф 1, за намерението ѝ да предприеме такива мерки. (...)“
- 11 Съгласно член 14, параграф 3 от директивата, приложим при предоставянето на услуга на информационното общество, която се състои в съхраняване на информация, предоставена от получателя на услугата: „Този член не засяга възможността съдебен или административен орган, в съответствие с правните системи на държавите членки, да изисква от доставчика на услуги да прекрати или предотврати нарушение, нито засяга възможността да предвидят процедури, които уреждат отстраняване или блокиране на достъпа до информация.“
- 12 Съгласно съображение 8 от директивата: „Целта на настоящата директива е да се създаде правна рамка за гарантиране на свободното движение на услуги на информационното общество между държавите членки, а не да се хармонизира законодателството в областта на наказателното право“. Съгласно съображение 45 от директивата: „Ограниченията на отговорността на доставчиците на междинни услуги, които са определени в настоящата директива, не засягат възможността за съдебни разпореждания от всякакъв вид; такива разпореждания могат, по-

специално, да бъдат заповеди, издадени от съдебни или административни органи, които изискват прекратяване или предотвратяване на нарушение, включително отстраняването на незаконна информация или блокирането на достъпа до нея“. На последно място, съгласно съображение 48 от директивата: „Настоящата директива не засяга възможността държавите членки да изискват от доставчиците на услуги, които съхраняват информация, предоставена от получатели на тяхната услуга, да действат с вниманието, което може да е основателно да се очаква от тях и които са предвидени в националното законодателство, за да се открият и предотвратят определени видове незаконни дейности“.

- 13 С решение от 9 ноември 2023 г., Google Ireland Limited, Meta Platforms Ireland Limited, Tik Tok Technology Limited/Kommunikationsbehörde Austria (KommAustria) (C-376/22), в точки 42—44 от това решение Съдът на Европейския съюз приема, че „Директива 2000/31 се основава на прилагането на принципите на контрол в държавата членка на произход и на взаимно признаване, поради което в рамките на координираната област, определена в член 2, буква з) от тази директива, услугите на информационното общество се регулират само в държавата членка, на чиято територия са установени доставчиците на тези услуги“, за да направи извод, че „[с]ледователно, от една страна, всяка държава членка в качеството си на държава членка на произход на услугите на информационното общество трябва да регулира тези услуги и правейки това, да защитава целите от общ интерес, посочени в член 3, параграф 4, буква а), подточка i) от Директива 2000/31“ и че „[о]т друга страна, в съответствие с принципа на взаимно признаване всяка държава членка в качеството си на държава членка по местоназначение на услугите на информационното общество не трябва да ограничава свободното движение на тези услуги, като изисква спазването на приети от нея допълнителни задължения в координираната област“. Поради тези съображения Съдът постановява, че „член 3, параграф 4 от Директива 2000/31/[ЕО] трябва да се тълкува в смисъл, че общи и абстрактни мерки, които се отнасят до общо определена категория услуги на информационното общество и се прилагат без разлика към всички доставчици на тази категория услуги, не попадат в обхвата на понятието „мерки, предприети срещу дадена услуга на информационното общество“ по смисъла на тази разпоредба.“
- 14 На първо място, дружествата жалбоподатели поддържат, че разпоредбите на обжалвания декрет, както и тези на Закона от 30 юли 2020 г., които те оспорват също чрез възражение, не са в съответствие с целите на Директива 2000/31/ЕО, тъй като с тях се въвежда процедура, чиято цел е да се позволи на административен орган да изпрати официално уведомително писмо до лице, чиято дейност се състои в публикуване на съобщителна услуга в интернет, да преустанови извършвано престъпление.
- 15 В това отношение обаче, доколкото оспорваните разпоредби уреждат процедура, съгласно която административен орган може да изпрати

официално уведомително писмо, с което да покани доставчици на услуги на информационното общество да прекратят нарушение и при неизпълнение на официалното уведомително писмо да сезира съдебен орган за твърдяното неизпълнение на задължения, сами по себе си те не предвиждат никакво правило относно същността на разглежданото задължение. Поради това и доколкото това е така, те не може да се разглеждат като засягащи по причини, свързани с „координираната област“ на Директива 2000/31/ЕО, свободното движение на услуги на информационното общество, тъй като както е посочено в точки 11 и 12, директивата не засяга възможността съдебен или административен орган в съответствие с правните системи на държавите членки да изисква от доставчика на услуги да прекрати или предотврати нарушение. Следователно дружествата жалбоподатели нямат основание да твърдят, че доколкото уреждат механизъм, който позволява на административен орган да изпрати официално уведомително писмо до доставчик на услуги, с което да го покани да прекрати нарушение, спорните разпоредби били незаконосъобразни, тъй като не били съобразени с целите на член 3 от Директива 2000/31/ЕО.

- 16 На второ място, обаче дружествата жалбоподатели поддържат също, че спорните разпоредби не предвиждат само процедура, която позволява на административен орган да разпoredи на доставчик на услуги да прекрати нарушение, а с оглед на същността на разглежданото престъпление, уточнена с добавянето в член 227-24 от Наказателния кодекс на цитираните в точка 2 разпоредби, произтичащи от Закона от 30 юли 2020 г., водят и до задължаване на доставчиците на услуги, установени в други държави — членки на Европейския съюз, да въведат технически средства за блокиране на достъпа на непълнолетни лица до разпространяваното от тях съдържание. В това отношение като се имат предвид разпоредбите на директивата, както са тълкувани от Съда на Европейския съюз в посоченото в точка 13 решение, отговорът, който следва да се даде на основанието, изведено от неспазване на целите на Директива 2000/31/ЕО, зависи от отговорите, които трябва да се дадат на въпросите [изложени в диспозитива] [...]:

[...] [Възпроизвеждане на въпросите в диспозитива]

- 17 Тези въпроси са от определящо значение за решаването на спора, по който трябва да се произнесе Conseil d'État (Държавен съвет). Отговорът им поражда значително затруднение. Поради това следва да се сезира Съдът на Европейския съюз на основание член 267 от Договора за функционирането на Европейския съюз и до неговото произнасяне следва да се спре производството по жалбите.

РЕШИ:

Член 1: Допуска се встъпването в подкрепа на ответниците на сдружения „Osez le féminisme“, „Le Mouvement du Nid“ и „Les Effronté-e-s“.

Член 2: Спира производството по жалбите, подадени от дружествата Webgroup Czech Republic и NKL Associates sro, до произнасянето на Съда на Европейския съюз по следните въпроси:

а) На първо място, трябва ли наказателноправни разпоредби, по-специално общи и абстрактни разпоредби, с които определени деяния се квалифицират като престъпления, които подлежат на наказателно преследване, да се разглеждат като попадащи в обхвата на „координираната област“ на Директива 2000/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2000 г., когато могат да се прилагат както по отношение на поведението на доставчик на услуги на информационното общество, така и по отношение на поведението на всяко друго физическо или юридическо лице, или следва да се счита — доколкото единствената цел на директивата е да се хармонизират някои правни аспекти на тези услуги, без да се хармонизира законодателството в областта на наказателното право, и с нея се налагат само изисквания, приложими за услугите — че такива наказателноправни разпоредби не може да се разглеждат като изисквания, приложими за достъпа и упражняването на дейността за предоставяне на услуги на информационното общество, които попадат в обхвата на „координираната област“ на тази директива? По-специално попадат ли в обхвата на тази „координирана област“ наказателноправни разпоредби, чиято цел е да се гарантира защитата на непълнолетните лица?

б) Трябва ли задължението на доставчиците на съобщителни услуги в интернет да въведат устройства за предотвратяване на възможността за достъп на непълнолетни лица до разпространяваното от тях порнографско съдържание да се разглежда като попадащо в обхвата на „координираната област“ на Директива 2000/31/ЕО, с която се хармонизират само някои правни аспекти на съответните услуги, при положение че макар това задължение да се отнася до упражняването на дейността за предоставяне на услуги на информационното общество, доколкото се отнася до поведението на доставчика на услуги, качеството или съдържанието на услугата, то все пак не се отнася нито до установяването на доставчиците на услуги, нито до търговските съобщения, нито до електронните договори, нито до режима на отговорност на посредниците, нито до кодексите за поведение, нито до извънсъдебното уреждане на спорове, нито до средствата за правна защита и сътрудничеството между държавите членки и следователно не се отнася до нито един от въпросите, уредени от разпоредбите за хармонизиране в глава II от тази директива?

в) При утвърдителен отговор на предходните въпроси как трябва да се съвместят изискванията, произтичащи от Директива 2000/31/ЕО, и изискванията, които произтичат от защитата на основните права в Европейския съюз, по-специално от защитата на човешкото достойнство и висшия интерес на детето, гарантирани от членове 1 и 24 от Хартата на основните права на Европейския съюз и от член 8 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи, когато само

приемането на индивидуални мерки по отношение на дадена услуга не може да осигури ефективната защита на тези права? Съществува ли общ принцип на правото на Европейския съюз, който позволява на държавите членки, по-специално в спешни случаи, да приемат мерки — включително, когато те са общи и абстрактни по отношение на дадена категория доставчици на услуги — които налага защитата на непълнолетните лица срещу накърняването на тяхното достойнство и неприкосновеност, като дерогират, когато това е необходимо, по отношение на доставчиците на услуги, попадащи в приложното поле на Директива 2000/31/ЕО, установения от тази директива принцип на регулиране на последните от държавата им на произход?

[...]

[Данни във връзка с производството]

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ